

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств Хмельницької області щодо їх ділових очікувань*

II квартал 2020 року

Опитування проводилося після оголошення про
пом'якшення карантинних заходів

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Хмельницької області в II кварталі 2020 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Хмельницької області у II кварталі 2020 року свідчать, що на тлі запроваджених протиепідеміологічних заходів респонденти очікують скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні в наступні 12 місяців, водночас позитивно оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств. Прогнозувалося подальше зростання цін та девальвація національної валюти¹.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – «мінус» 23.1% (у I кварталі 2020 року – «мінус» 7.1%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 34.1%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** частка респондентів, які очікують зростання споживчих цін до 7.5%, становить 64.3%, у цілому по Україні – 54.9%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називають витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **девальвацію національної валюти** вищими темпами: знецінення гривні відносно долара США очікували 78.6% респондентів (у I кварталі 2020 року – 75.0%), у цілому по Україні – 68.2%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – 7.1% (у I кварталі 2020 року – «мінус» 14.3%). Водночас, на думку керівників сільськогосподарських підприємств, фінансово-економічний стан погіршиться. У цілому по Україні також очікується погіршення фінансово-економічного стану: баланс відповідей – «мінус» 1.8% (таблиця);
- **зменшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – «мінус» 21.4% (у попередньому кварталі – 7.1%). Обсяг реалізації продукції на зовнішньому ринку зростатиме нижчими темпами: баланс відповідей – 14.3% (у попередньому кварталі – 28.6%). У цілому по Україні обсяги реалізації дещо зменшаться: баланси відповідей – «мінус» 0.1% та «мінус» 0.7% відповідно;
- **зменшення інвестиційних видатків як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар:** баланси відповідей «мінус» 15.4% та «мінус» 14.3% відповідно. У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 16.1% і «мінус» 10.5% відповідно;
- **скорочення кількості працівників** на своїх підприємствах нижчими темпами: баланс відповідей – «мінус» 7.1% (у попередньому кварталі – «мінус» 35.7%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 17.3%;
- **стрімке зростання цін на товари/послуги, що купуються:** баланс відповідей – 100.0%, водночас **незначне здорожчання товарів/послуг власного виробництва:** баланс відповідей – 7.1% (у попередньому кварталі – 71.4% та 14.3% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на сировину та матеріали (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 57.1% та 21.4% відповідно (у I кварталі 2020 року – 35.7% та 42.9% відповідно) (графіки 4, 6).

Головним чинником, що обмежує спроможність підприємств області нарощувати виробництво, респонденти називають недостатній попит. Високо оцінено також вплив ціни на сировину, матеріали, енергоносії та брак обігових коштів (графік 5).

Очікується значне зростання потреби підприємств у позикових коштах найближчим часом (графік 8). 57.1% респондентів, які взяли участь в опитуванні, планують брати банківські кредити переважно в національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом стали жорсткішими (графік 9). Занадто високі ставки за кредитами – головний стримуючий чинник залучення кредитних ресурсів (графік 10).

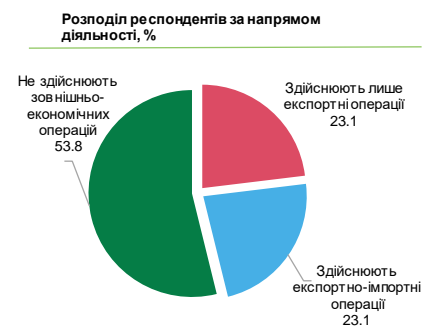
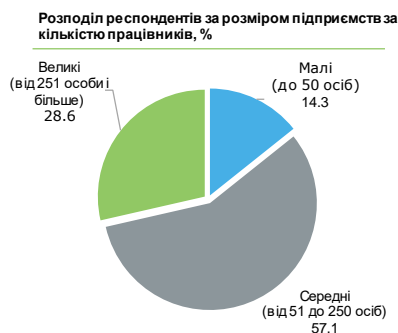
92.3% респондентів області зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій із коштами, розміщеними на банківських рахунках, у цілому по Україні – 96.5%.

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

- **поточний фінансово-економічний стан підприємств** погіршився і оцінюється як **поганий:** баланс відповідей – «мінус» 7.1% (у I кварталі 2020 року – 15.4%), у цілому по Україні – «мінус» 11.6%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва** зменшився і є **нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 40.0% (у I кварталі 2020 року – 10.0%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних ресурсів:** баланс відповідей – 30.8% (у попередньому кварталі – 15.4%).

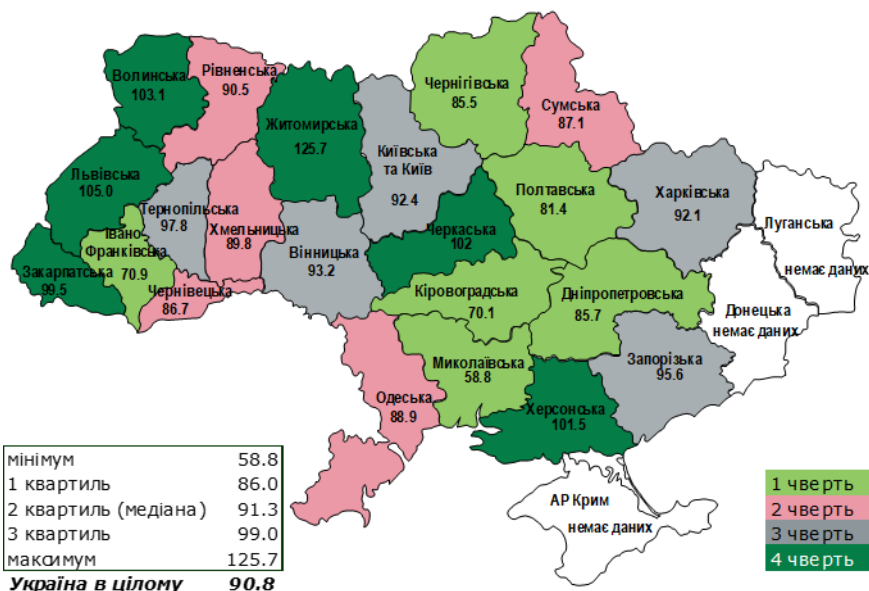
¹ Опитування проводилося після оголошення про пом'якшення карантинних заходів.

Паспорт вибірки^{2,3}

- період проведення – 06 травня – 03 червня 2020 року;
- опитано всього 14 підприємств;
- репрезентативна за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями⁴, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Хмельницької області щодо їх ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	II кв. 2019 р.	III кв. 2019 р.	IV кв. 2019 р.	I кв. 2020 р.	II кв. 2020 р.
фінансово-економічного стану	0.0	-7.1	-7.1	-14.3	7.1
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	20.0	-18.8	-6.7	7.1	-21.4
інвестиційних витрат на проведення будівельних робіт	13.3	-13.3	-14.3	-28.6	-15.4
інвестиційних витрат на машини, обладнання та інвентар	6.7	0.0	7.1	-42.9	-14.3
кількості працівників	-26.7	-12.5	-13.3	-35.7	-7.1

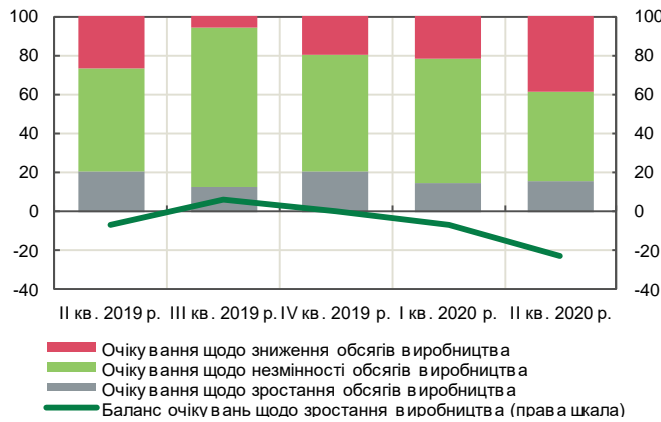
² Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

³ В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

⁴ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

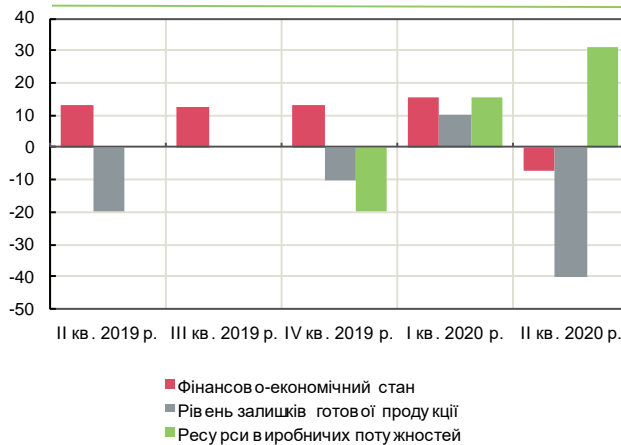
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які обумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

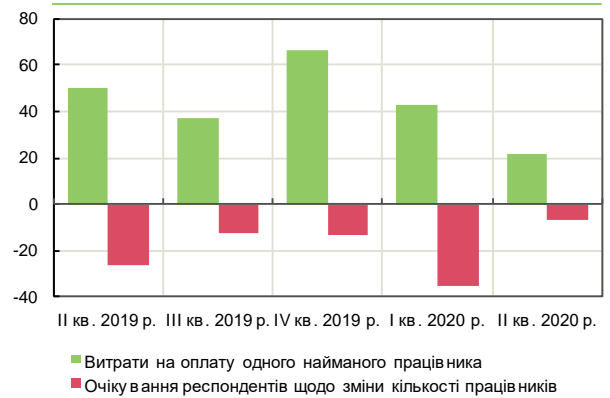
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

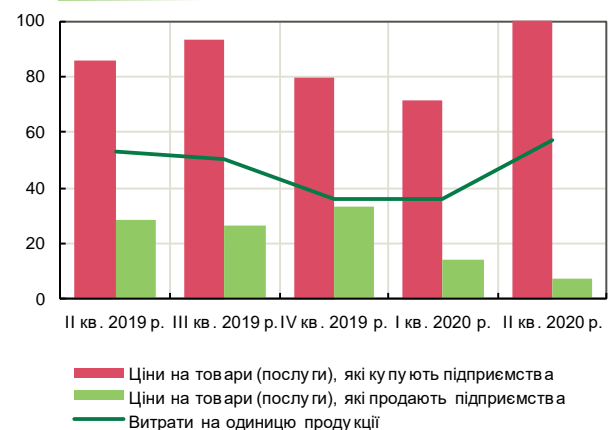
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

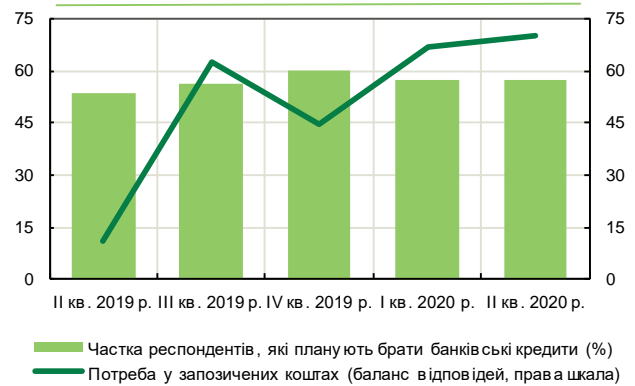
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

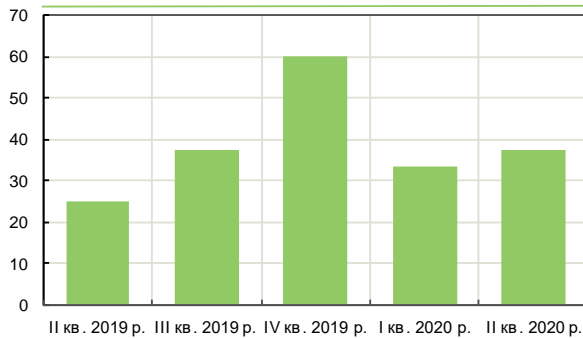
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

